

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:

Str. A. D. Xenopol No. 11.

Administrația:

Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare

la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:

Parohiile: 200 Lei

Particulari: 160 Lei

Membrii Agrului 100 Lei

No. 1723—1933.

Examenele preoților.

Spre orientare celor interesați comunicăm, că examenele prescrite de §-ul 22 din Decretul XVI al Sinodului diecezan din 1926 pentru preoții cari au absolvat studiile teologice în 1926 și de atunci încoace, se vor ținea la Seminarul teologic din Oradea în zilele de 3 și 4 Iulie crt. Examenul în scris începe în 3 Iulie crt. la orele 8 dim.

Preoților hirotoniți în anii 1926—30 în mod excepțional li-se permite să dea examen și la două materii deodată și să dea examenele la diferitele materii și în altă ordine decât cea stabilită.

Până la 15 Iunie crt. fiecare preot obligat la examene va comunica Ordinariatului, la care materie se supune.

Oradea, la 13 Maiu 1933.

Nr. 1705/1933.

Distribuirea Sf. Mîr.

În Sfânta și Marea Joie a Patimilor Domnului, amăsurat orânduiei Sfintei noastre Biserici, am consacrat Sf. Mîr pentru întreaga noastră Dieceză. Pur-tătorii Oficiilor protopopești vor putea ridica dela Biserica noastră Catedrală Sf. Mîr necesar pentru parohiile din protopopiatele lor, urmând ca să-l împartă tuturor bisericilor și să dispună ca Mîrul vechiu să fie ars în candela din Biserică.

Oradea, la 11 Maiu 1933.

Nr. 1712/1933.

Salariile preoților pe Aprilie 1933.

Comunicăm, că salariile preoților Noștri pe luna Aprilie crt. s'au ordonanțat așa precum au fost înscrise în buget pe exercițiul anului 1933—34, în sume egale cu salariile preoților celorlalte culte. Pentru anul 1933—34 gradațiile noui nu se dau, deci toți rămân cu gradațiile avute în 1931. Pentruca ordonanțarea salariilor să nu suferă întârziere, atragem din nou atențiunea Venerațiilor Frați asupra dispozițiilor luate sub Nr. 1120—1933, ca fiecare preot până la finele fiecărui trimestru să-și înainteze chitanța de plata impozitului global pe trimestrul respectiv, sau o dovadă că nu sunt împuși la global.

Oradea, la 11 Maiu 1933.

Comitetul Diecezan Agru Oradea.

PARTEA OFICIALĂ

Convocator,

Conform articolului 18 din statutele generale ale A. G. R. U.-lui prin prezenta convocăm congresul diecezan al A. G. R. U.-lui de pe teritoriu Diecezei Române Unite a Orăzii, pentru ziua de 28 Maiu 1933 în Șimleul Silvaniei, cu următoarea ordine de zi:

I. Ședința administrativă, pentru alegerea noului comitet.

II. Ședința festivă:

1. Deschiderea congresului, prin I. P. S. Sa Domnul Episcop Diecezan,
2. Raportul secretarului general,
3. Raportul casierului,
4. Raportul comitetului de cenzori,
5. Cuvântul președintelui comitetului diecezan,
6. Eventuale propuneri,
7. Inchiderea congresului.

Congresul va fi împreunat cu un program compus din predici, conferințe, liturghie pontificală, procesiune euharistică, întrunirea tineretului și o convenire socială.

Oradea, 11 Maiu 1933.

Dr Gh. Bu'găr
Secretar general.

A. Maghiar,
Președinte.

— **Noul asesor al Congreg. Orientale.**
Acta Ap. Sedis în Nr. 6 din 1 Apr. crt. aduce știrea că Sf. Părinte a numit, în locul Mgrului Hamlet Ciccognani, trecut delegat apostolic în Statele Unite ale Americii de Nord, de asesor al S. Congr. Orientale, pe Illmul și Revsmul Mgr. Giuseppe Cesarini, iar pe Revsmul Mgr. Giovanni Rosso substituit la același Congregație

— **Tribunalul Sfintei Rote Romane** a judecat în a. 1932 55 cauze matrimoniale vinculare și anume: 23 cazuri ursite pentru silă și frică, cu 9 sentințe de nulitate; 7 cazuri pentru defecte fizice, cu 2 sentințe de nulitate; 1 caz pentru defect moral cu sentință de validitate; 4 cazuri pentru consenzul defectuos, toate cu sentință de validitate; 4 cazuri pentru defecte de formă, toate cu sentință de validitate; 11 cazuri pentru condițiuni puse împotriva esenței și scopului căsătoriei, cu 5 sentințe de nulitate; 2 cazuri pentru consăngenitate și afinitate, cu 1 sentință de nulitate; 3 cazuri »super rato«, cu 2 recomandări pentru grație. — Iată deci pentru ce piedeci anulează și Biserica catolică căsătoriile nevalabile dela început.

Mișcarea spre Unire în Basarabia

Creștini din toată lumea, uniți-vă!

Tuturor noroadelor salutare: HRISTOS A INVIAT!

Scrisoare deschisă

Înalt Prea Sfinției Sale Roman, Episcopul Oradiei-mari.

Reproducem aci și a doua scrisoare deschisă a venerabilului protoiereu basarabean Ieremia Cecan, către P. S. episcop ortodox al Oradiei, Roman Ciorogariu, pentru ca să cunoască și cetitorii noștri validitatea și seriozitatea argumentelor invocate de bătrânul luptător al românismului din Basarabia. Scrisoarea a apărut în Nr. din Aprilie 1933 al foii „Unirea noastră”, redactată de Preacucernicul protoiereu (Redacția Chișinău, str. Dim. Cantemir 1; abonamentul anual 150 Lei). Într'un număr viitor vom reproduce cititorilor noștri și argumentele dogmatice ale Preacucerniciei Sale, prin cari arată adevărata cea celor patru puncte, în cari par a se deosebi catolicii și ortodocșii. Iată scrisoarea:

»Da, eu lămuresc chestiunea pentru unirea bisericilor, ortodoxă și catolică, cum de altfel și toți creștinii, în fiecare zi, aud în biserici rugăciunea dumnezeiască pentru unirea bisericilor. Eu cred, că numai biserica unită mondială va putea preface viața lumii, a tuturor noroadelor în spre bine, din punct de vedere moral și economic, ba chiar politic etc.

Numai biserica unită mondială e în stare să aducă pace în toată lumea. Numai biserica noastră unită cu cea catolică poate îmbunătăți țara noastră, cum au spus și marii bărbați ai noștri: marele poet Mihail Eminescu, Ion Brătianu, marele om politic Titu Maiorescu, marele critic, M. G. Obedenariu, distinsul învățat și patriot N. Iorga, mare istoric; Al. Lapedatu, fost ministru al Cultelor, Arhimandritul I. Scriban, profesor, etc. Ideea mea despre unirea bisericilor este veche. Ea se frământă în țara noastră de vre-o câteva sute de ani.

Dacă I. P. S. Voastră mă învinuiți pe mine de erezie, atunci eretici au fost și sunt toți cei pomeniți mai sus, precum și mulți alții, mii de arhieriei, preoți și mireni, cari împărtășesc ideea aceasta.

Atuncia ce veți face cu părintele I. Scriban, care iată ce scrie despre biserica ortodoxă română: »Biserica așa cum este reprezentată prin mulți din preoții de azi, e mai mult un culcuș de trândavi, e bârlog de netrebnici, peștera fâlharilor și școala perversității».

Așa scrie despre biserica noastră ortodoxă un părinte ortodox, din cei mai vrednici și credincioși, dar ce spun atunci necredincioșii?

Dacă vom lua seamă, pe de o parte, că biserica ortodoxă din toată lumea, afară de biserica rusă, care este prizonieră, are un număr foarte mic de credincioși, (vre-o 25 milioane), arhieriei (vre-o 60), preoți (vre-o 20.000) și misionari (100), dar pe de altă parte să luăm în vedere mărimea bisericii catolice, cu 400 milioane credincioși, cu 3000 arhieriei, cu 320.000 preoți și vre-o 100.000 de misionari, răspândiți în toată lumea, atuncea ce este de făcut? Să vină catolicii la noi, sau noi la dânsii? și cine va trebui să fie în fruntea bisericii unite mondiale, patriarhul nostru, sau patriarhul lor?

Cu toate acestea unirea noastră cu biserica catolică s'ar putea face în așa mod, că noi ortodocșii

să intrăm cu toate dogmele noastre, obiceiurile, rânduelile, slujbele, liturghia, împărtașenia, etc., și din rânduelile catolice nu suntem obligați să luăm ceva (afară de adevărurile dogmatice și morale pe cari le-a crezut și sf. Ion Gură de Aur, sf. Atanasie cel Mare, sf. Vasile și ați părinți mari ai bisericii Răsăritului. — Nota. Red.). Unirea noastră este pentru ca să facem un front de luptă unic contra ateismului.

Acest pas va fi întâi, dar al doilea pas este spre unirea desăvârșită a tuturor bisericilor.

Dar și legea catolică este dreaptă și adevărată, cași legea ortodoxă; și cuvântul »catolic« înseamnă românește »sobornicesc«.

Dacă cercetați bine Sf. Scriptură, din dogmele, predaniile și scrisorile sf. Părinți, atunci veți vedea, că legea catolică este tocmai adevărată și eu sunt gata înaintea tuturor preoților, profesorilor, teologilor și arhierilor a dovedi aceasta, — că biserica catolică este adevărată, ca și cea ortodoxă.

I. P. S. Voastră știe foarte bine, ce-a vorbit Hristos: »după faptele voastre vă vor vedea, că sunteți ucenicii mei«.

Numeroasele instituții de caritate, de devotament, de apostolat, instituții pentru săraci, bolnavi, pentru copii, bătrâni, orbi, surzi, muși, idioși, pentru toate mizeriile și toate nenorocile sărmanilor oameni, care sunt în biserica apusană, oare nu mărturisesc că ea este dela Hristos și că este o adevărată biserică, care a împărțit între ea suferințele pământului, după cum ceilalți oameni și celelalte biserici își împart bunurile și bogățiile pentru sine!

Unde sunt instituțiile bisericii noastre? Parcă la noi nu există orbi, bătrâni, surzi, muși, copii fără părinți, cari umblă pe drumuri, cerșind pe străzi?

Dar, mai ales, unde sunt misionarii noștri, care să meargă nu la leproșii din Birmania, Polinezia, Egipt, ca să moară acolo de lepră, ci măcar să meargă la lucrătorii de prin fabricile noastre, pe la săracii dela marginea orașelor, și să învețe și să mângăie acolo pe cei rătăciți, cari sunt uitați de oameni și de Stat?

Nu, și nici nu vor fi, căci în biserica noastră ortodoxă foarte puțini se ocupă cu viața reală.

În fine, dacă vom lua în considerațiune, că creștinismul este o monarhie universală dumnezească, o adevărată solidaritate și unire a noroadelor și a claselor; că creștinismul este o politică universală după Evanghelie; că este o adevărată libertate pentru cei apăsați de soarta lor grea, de nevoie și de fel de fel de împrejurări; că creștinismul este dreptatea universală, economică și bună pace între toată lumea, — atuncea se înțelege, că cel care este contra unirei bisericilor, cu aceasta se depărtează și de adevăratul scop al creștinismului și se îndepărtează dela fericirea și pacea, pe care o poate da numai creștinismul.

Noi creștinii suntem datori, să dobândim unirea bisericilor măcar cu cele mai mari jertfe, căci biserica

unită creștinească va putea declara și stabili pacea și iubirea în toată lumea.

Din această scrisoare a mea, mai ales din cuvintele cele de la urmă, socotiți I. P. S. Voastră, pe cât eu sunt vinovat, propovăduind unirea bisericii noastre cu cea catolică.

Eu mă rog lui Dumnezeu și sper, că I. P. S. Voastră, măcar că sunteți în vârstă, dar veți ajunge ceasul, când biserica noastră Română va fi unită cu cea Catolică, căci vremea s'a apropiat.

Hristos a înviat, Vlădică!

Cu plecaciune: Protoiereu Ieremia Cecan*.

Cu ocazia congresului A.G.R.U.-lui diecezan de la Șimleu.

— Ca pe sfânta masă din altar
A împărtășirii taină prea curată,
Așa cuvântul să vi-l pregătiți —
Ca mii de inimi la un fel să bată
Și miilor de veacuri să vorbiți. —

(Al. Vlahuță — Cuvântul).

Sunt cuvintele poetului. Frumoase cuvinte și mai ales frumoase și pline de învățătură pentru vremile ce le trăim. Sporovăiala zilnică, imbibată de programe savante, a încurcat viața cotidiană în smârcuri ce încreșesc frunțile cele mai optimiste.

Ce să mai vorbim de noi, fără întregită, cu o misiune înaltă aici la porțile Orientului anarhic? Noi cei de ieri, cari în domeniul nostru de activitate națională, n'am avut decât un singur obiectiv: întregirea hotarelor, până unde ne dicta graiul, portul și cântecul nostru strămoșesc; ce vom face azi, când avem nevoie de o solidă orientare în toate domeniile noastre de viață, ca din acestea să crească energia viitoare a neamului?

Neapărat că vom selecționa materialul cel mai temeinic, și care ne cheazăuiește mai din plin soliditatea operei noastre, fiindcă generației de azi i s'a hărăzit misiunea de a fi ctitorii României întregite și să plămădească această țară din întreg aluatul dacoroman. Rol greu și plin de răspundere, și de aceia în acest început de operă, când se pune piatra de temelie acestei țări, nu trebuie să neglijăm materialul care a garantat mai mult în trecutul întreg coeziunea acestei națiuni. Intr'o operă menită eternității, trebuie să lucrăm cu elemente ce poartă caracterul veșniciei și de aceea nu trebuie să disprețuim importanța sufletului creștin al acestei nații, care ne-a dat suficientul razim în trecut pentru a trăi și a învinge.

Suntem în spiritul vremii; toate elementele, ce au garantat progresul umanității, sunt adâncite, pentru ca prin această scrutare să se poată smulge tot maximul de bine pentru zilele prezentului. Viața noastră creștină, purtată din pompoasele biserici de orașe, până în modesta bisericuță de brad, strămbată de vremuri, dar cu credincioși simpli și statornici, a garantat viața trecutului nostru și n'ea stă nădejdea noastră de mâine.

De aceia celor cari caută să pătrundă în adâncul sensului vieții umane, în tainele de viață a neamului nostru și a întregii umanități, nu li se pare un anahronism, această acțiune intensă în spirit creștin ce a cuprins umanitatea secolului al douăzecilea. Biserica, purtătoarea de cuvânt a Dumnezeirii, e instituția în spre care se îndreaptă nădejdea de mântuire a omenirii. Toți cei grupați prin credință în jurul Bisericii, sunt ostașii ce poartă învățătura ei către biruință, sunt legionarii, urmași ai Apostolilor Mântuitorului, ce au flămânzit, au suferit batjocuri și moarte, pentru birușina crucii. Noi cei de azi, cari ne pregătim pentru un nou efort de purificare a vieții noastre sociale în spiritul învățăturii propuse de Biserică, să nu uităm că suntem o cohortă creștină, ce batem

drumuri umblate de mult de către înaintașii noștri în credință, cu parapete statorite de mult în spiritul blândei, înțelepciunii și al păcii.

Cu aceste gânduri să ne apropiem de liniștitul orașel românesc de la poale de dealuri. Să căutăm să concentrăm acolo tot ce are mai bun și mai ales biserica noastră. Ziua ce vom trăi-o acolo să fie o solemnă înfrățire de puteri, din care să se desprindă făgașe de viață spirituală plăcute lui Dumnezeu și folositoare Bisericii și neamului nostru. Rugăciunile ce se vor înălța din altar și din sufletele celor prezenți să fie ofrande aduse lui Dumnezeu, pentru că ne-a invrednicit să găsim adevăratul drum care duce spre mântuire. Cuvintele ce se vor rosti acolo să fie balzamal miraculos, menit să deștepte pe mulți la o viață mai bună și mai vie în credință.

Intrunirea noastră să fie o măreață și dărză manifestare de strânsă solidaritate în cadrul Bisericii Catolice, păstrătoarea Evangheliei lui Isus și adevărata învățătoare și mântuitoare a neamului omenesc.

În această atmosferă solemnă să ne spunem gândurile noastre; să le spunem clar și răspicat, ca din acest colț îndepărtat de țară să străbată ca un viguros ferment de viață, până departe, ca să fie înțelese de toți cei cari au dorința să le urmeze. Să ne aplecăm cu grijă asupra tuturor problemelor noastre de viață și din ele să desprindem o sănătoasă îndrumare a credincioșilor în toate domeniile activității zilnice. Dela viața cu aparențe de simplitate a țărânului nostru, în dosul căreia se ascund o serie de chestiuni gingașe, până la complicatele întrebări ce ni le pun tentaculele vieții moderne de la orașe, atenția noastră trebuie să se plimbe pretutindeni și să caute deslegări.

Mireni intelectuali ai A.G.R.U.-lui, să nu uitați că în curând vor forfoti pașii mulțimilor de credincioși către cetatea ce va adăposti consfătuirea Voastră; să nu uitați că vor veni mulți ce așteaptă de la voi cuvinte de mângâiere, înțelegere și îmbărbătare. Să căutați ca nici unul să nu plece de aci nedumerit. Să vă potriviți cuvintele voastre ca să grăiască miilor de inimi, ca atunci când cetele de credincioși se vor întorce la vetrele lor, să ducă aici un razim statornic pentru viață; mai multă dragoste pentru Biserică și problemele ei, mai multă înțelegere și disciplină pentru viața de toate zilele.

Mireni credincioși ai A. G. R. U.-lui, conducători și soldați, nu uitați că acțiunea voastră e menită să croiască o lume nouă. Dați tot ce aveți mai ales în sufletul vostru, ca pe această temelie să clădim edificiul social de mâine, spre mărirea lui Dumnezeu, fericirea scumpei noastre țări și a neamului nostru și spre binele nostru în parte.

Cu aceste considerații, urăm activitate rodnică întrunirii Agrului de la Șimleu.

„Vestitorul.“

Unificarea glasurilor bisericеști.

II.

Intr'un număr din „*Vestitor*” sub acest titlu am mai publicat câteva observațiuni cu privire la această chestiune, dar din constatările făcute și culegând impresiile multora, am dedus că acele câteva rânduri au fost privite, dacă nu chiar banale, dar cel puțin pușină importanță. Neînfricat de acest succes, îmi ridic din nou modestul glas, îndreptându-l către acei pușini competenți și bine primitori, loiali sprijinitori a tot ce se inișiază pentru binele, progresul și cinstea bisericii noastre unite, care prin râvna și iscusința conducătorilor ei cucerește și face progrese pe toate terenurile.

E un procedeu didactic, metoda de a face pe oameni să simtă necesitatea unui lucru, pentru ca apoi să-l dorească și dorindu-l să se nizuiască să-l câștige. De aceea mă voi nizu ca prin modestele mele argumente să scot în relief necesitatea „unificării glasurilor”, la care ar contribui mult și unificarea, sau mai bine zis „stabilirea” unui ritual bine chibzuit, potrivit împrejurărilor, obligator pentru întreaga biserică română unită, a cărei necesitate se simte în tot locul. Despre necesitatea celui din urmă nu voi trata; o las în grija și sarcina celor competenți și a aceluia, care știu a se debarasa de alipirea încăpăținată către anumite ritualuri și formalități, de cari nici ei nu se țin și de renitența de a respinge orice ar putea da o formă atrăgătoare, dătătoare de suflu, înțeleșibilă și producătoare de evlavie, și exprimare de credință, ritului nostru, dezvoltându-l și complectându-l cu tot ce este bun, admis și edificător. Doară atâta aș putea adauge, că așa ceva e posibil și, mai ales, urgent acum, când curge cu pași repezi „codificarea dreptului oriental” care va trebui să legifereze cel puțin în principii generale și această chestiune.

1. Una din chestiunile de mare importanță a unora din conciliile mari și a celor mai distinși papi, a fost și muzica bisericеască. Deja în timpul sfântului Ambroziu, episcop de Milano, s'a suleat această chestiune de mare importanță, așa încât el stabilise în mod temeinic cele 4 (patru) moduri, purificând cântările bisericеști de toate elementele streine, dându-le forme simple și pur bisericеști.¹⁾ Iar sfântul Ioan Damaschinul²⁾ adună toate cântările compuse și executate în bis. până în sec al VIII, le complectează și le fixează în cele 8 moduri numite 4 autentice și 4 plagale.³⁾ Stabilește ordinea, felul lor de a se cânta, după ce le-a purificat de tot ce s'a introdus în decursul veacului și era nepotrivit. Ba stabilește cu mare pietate regulile diferite de a se cânta și prin care oprește orice schimbare, înflorire sau adăugire care ar strica caracterul lor bisericesc.

Cea mai distinsă figură însă, din *Istoria bisericii catolice*, care s'a ocupat cu o mare compeliță și de această chestiune, și care și pe acest teren și-a eternizat numele, a fost Papa *Grigorie I*, numit și *cel mare*⁴⁾ (540—604). El s'a ocupat intens și de această chestiune, refăcând în modul cel mai serios întreaga muzică bisericеască, dându-i forme fixe, stabile și obligatoare pentru întreaga biserică latină, de aceea s'a și numit după numele lui „cant gregorian.”

El elimină din cultul divin cântările care erau nedemne, și a introdus încă 4 moduri afară de cele ale lui sf. Ambroziu. El a înlemeiat școala de cântăreți din Roma: „*schola cantorum*”. Muzica lui era homofonă, iar cât privește ritmul era mai simplu ca și al lui Ambroziu, dar în fond nu era alta decât a lui Ambroziu, dar mai dezvoltată, însă tot în spirit bisericesc. — Iar conciliul în care una din preocupările de primul ordin a părinților era și reforma muzicii bisericеști, a fost Conciliul din Trident (1543—1563). Acest conciliu a luat hotăriri serioase și importante în această materie. Aici s'a hotărât unanim, ca să se revină la vechiul cânt gregorian, care în decursul timpului s'a umplut de o mulțime de elemente streine, mai ales din veacul al XII, când s'a început coralizarea lor. Aici s'a distins talentul și geniul lui *Palestrina*, care împreună cu prietenul și elevul său Guidetti au fost însărcinați cu reforma cântului gregorian.

În decursul veacurilor s'au dat diferite decrete, conșinând în amănunte regulile didactice, estetice, de compoziție, pentru ca în coralizarea lor sau în compozițiile inspirate din formele gregoriane, să se mențină și să se descopere suflul gregorianului autentic. Astfel „*Codex musicae sacrae*” din 1904 Ian. 8, întocmit și publicat de Papa Pius al X-lea, cuprinde tot ce poate privi muzica bisericеască, indicând decretele care tratează în special și în amănunte despre aceste chestiuni.⁵⁾

Astfel *biserica latină* a ajuns să aibă cântul ei gregorian fix, universal, practicat, propus și cântat în lumea întreagă, lucru ce și produce impresie bună și plăcută, și o literatură corală bogată și valoroasă, respectând regulile stabilite. De ce să nu o putem face și noi? De ce să nu facem și noi nu pas înainte pe acest teren, mai ales că acum avem ocaziune? De ce să nu refacem și muzica noastră, acum când prin codificarea dreptului oriental, biserică noastră unită va trece printr'o reformă binefăcătoare din toate punctele de vedere, ca odinioară cea latină prin „*Codex iuris canonici*”?

2. Unificarea aceasta se recere mai ales din punct de vedere *artistic-muzical*. Precum muzica națională a orăruui popor are formele sale specifice, gamele și tonalitățile sale caracteristice, bine fixate și care nu sunt altceva decât un rezultat al creației și al geniului artistic al acestui popor, parfumat de influențele etnice, istorice și geografice, cari în produsele lui muzicale se pot distinge ca un fir, ca o mlađiere a sufletului său, și un compozitor de mare talent caută să creeze în spiritul acestei muzici, tot așa un compozitor bisericesc serios trebuie să caute să se inspire din muzica bisericеască respectivă, a cărei tonalitate, forme, regulile de compoziție, estetice, să fie fixate, ba chiar să aibă un manual de principii în care să se trateze noțiunile elementare ale acestei muzici. Dar noi n'avem nimic mai de seamă din toate acestea. De aceea nici nu avem dreptul să condamnăm compozițiile compozitorilor noștri bisericеști, pentru că nu avem o muzică bine precizată, oficioasă și obligatorie pentru întreaga biserică română unită, deoarece fiecare dieceză are o mulțime de variante, din ce în ce

¹⁾ A fost episcop în Milano; a murit în anul 397.

²⁾ „*Principiile Muzicii bisericеști orientale*” de I. Po pescu — Pașărea, pag. 31.

³⁾ *Általános Zeneiörténet*, de Dr. Molnár Géza, pag. 170.

⁴⁾ *Idem*, pag. 173.

⁵⁾ Regulele speciale ale acestui „*codex*” s'au interpretat de cei mai mulți teoreticieni, mai ales cele estetice și de compoziție, în limbi diferite, dar cu cea mai mare seriozitate sunt studiate la conservatorul religios din Roma.

mai divergente și deviate dela cele originale, ba chiar în aceeași dieceză cântările se deosebesc dela comună la comună. Ei pot să ne răspundă la atacurile noastre: „Dați-ne o muzică bisericească stabilă, un cânt bisericesc oriental, o formă bine definită a tuturor glasurilor, din care să ne inspirăm, un complex de regule estetice și de compoziție, și atunci vom crea o literatură corală bună și sănătoasă”.

Aceasta însă pretinde revenirea serioasă și temeinică la vechea „psaltichie”, moștenită dela orientali.

Poate mulți auzind acest lucru se vor îngrozi, crezând, că e vorba de a se reveni la vechea muzică bizantină, care se caracterizează prin isonul nazal și prin intervalele de $\frac{1}{4}$ de ton, de $\frac{3}{4}$ de ton. Dar nu e vorba de aceasta, ci de psaltichia românească, lăsată ca o sfântă moștenire, dezvoltată și ferită de orice influențe streine, de talentatul muzicant și cântăreț *Macarie*; și cu atât mai puțin e vorba de muzica de pe muntele „Athos” care e plină de turcisme, și alte influențe dăunătoare. *Anton Pan* și *Macarie* au făcut din muzica bisericească-grecească a timpului lor ceea ce făcuseră sf. Grigorie din cea a timpului său. Precum în biserica latină *gregoriană*⁶⁾ este temelul cântului bisericesc, așa la noi trebuie să fie psaltichia. *Gegorianul* nostru este *psaltichia*, deci la ea să ne întoarcem, ca apoi s'o apucăm pe cale bună și sănătoasă. Tot ce se face prin salturi mari produce turburare și duce la răfăciri. De aceea nu trebuie să fim renitenți față de această muzică a „psaltichiei”.

Iar cât privește regulele de compoziție și cele estetice, chestiunea ar fi ușor de rezolvit, pentru că ele nu pot să fie altele, decât cele cuprinse în „*Codex musicae sacrae*”, mai ales că melodiile glasurilor după psaltichie, ba chiar și ale diferitelor dieceze, refăcute, din punct de vedere al tonalităților, după cele ale „psaltichiei”, sunt frumoase și de un caracter oriental-mistic, dând impresia de ceva spiritual, care te ridică în sfera celor eterne, sunt foarte potrivite pentru forma de compoziție polifonică, care are la bază arla contrapunctică.

În ceea ce privește „isonul” doară atâtă așa avea de spus că și „isonul”, cântat cu atenție și frumos, își are farmecul și rostul său. Isonul în unitatea artistică este de-o frumusețe rară. Îți face impresia că te ridici într-o atmosferă de adâncă pietate. În această direcție, unele cântări din „*Slujba Patimilor D-lui*”⁷⁾ compuse de *Reverendisimul Domn Francisc Hubic* din Oradea, izvorite dintr-o adâncă inspirație, în cari melodiile sunt susținute de soliști (bariton, tenor), iar isonul de cor, sunt de-o valoare c'asică și unice reușite în literatura noastră muzicală corală.

Dacă am aplica tonalitatea glasului I și V, după psaltichie, melodiilor glasului I și V din Archidieceză, puse pe note de D-nul *Celestin Cherebeșiu*, punând la armură *fa, do* și *sol diez* (armura gamei *fa* (*diez*) diatonic, am obține niște melodii și formule de cadență admirabile, de frumusețe rară, cu un caracter oriental; iar melodiilor glasului VI, aplicându-le un „*la bemol*” și menținând „*si*” natural, primim niște melodii caracteristice muzicii orientale. Acest „*la bemol*” e foarte bine aplicat de Rev. Fr. Hubic în compoziția sa „*Carii pe Cherovimi*” în „*do major*” și care, mai ales prin ritmul său, este destul de oriental.

⁶⁾ înțelegând gregorianul vechiu.

⁷⁾ „Cuvânt călcător de lege”; „Priveghieții...”; „Deși rabzi...”; „Fiul meu”...

3. Necesitatea unificării glasurilor se simte și din punct de vedere *didactic*. Alumnii Academii noastre sunt din diferite parochii și dieceze, unde diferența de a se cânta dela o dieceză la alta, dela o comună la alta, este mare. Așa, de exemplu, dacă ai lăsa la o Vecernie de sâmbătă seara ca fiecare alumn să cânte după felul de a se cânta în dieceza sau comuna sa, ai ajunge ca fiecare sluh să fie cântat în alt și alt fel, dar nici unul corect și autentic. Sau n'avem decât să ne deplasăm în câteva comune și să ascultăm cum se cântă glasurile și ne vom convinge pân' la evidență despre aceste deosebiri. Așa în vacanța de Paști am avut ocaziunea de a asculta utrenia, liturgia și vecernia de Paști în trei comune învecinate: *Cosniciul de jos*, *Ipp* și *Marca*, în cari se zice că se cântă „*pe rusie*”; mare mi-a fost mirarea când am constatat, că deosebirea de a se cânta în aceste comune este mare. Mai ales într-una (*Ipp*) influența populară este cutropitoare, așa încât „*Luminătoarea*”, „*Ingerul a strigat*”, „*Luminează-te*” sunt cântate aproape în formă de doine, cu apogiaturi, cadențe și motive de doine. În 2 din ele (*Cosnici și Ipp*), de exemplu, glasul I, în care se cântă „*Catavasiile*” Paștilor, are o singură formulă de cadență și alta finală; cea finală e identică cu cea după psaltichie a glasului I. Melodiile glasurilor din comuna *Marca* însă sunt foarte stranii cântate într-un „tempo” greșit, un *allegretto* „topăit”. E drept, că în mare parte aceste greșeli fundamentale se datoresc lipsei de auz și simț muzical a aceluia cari le cântă, neavând calmitate și spirit de cumpăneală în cântare, făcând impresia unei „grabe” și lipse de siguranță.

Pentru a evita aceste lucruri triste, e necesar să ai un „cânt bisericesc” bine fixat, aprobat de dreptul canonic sau de vreun conciliu provincial, în întreaga biserică română unită; mai ales dacă luăm în considerare, că e și un studiu important în programa analitică a Academii teologice și a școalelor normale confesionale „cântul bisericesc”, e necesar, ca să existe un formular tipărit al acestui „cânt”, secundat de un „manual de principii”.

Poate se va obiecționa: Aproape la toate Academii se propune cântul bisericesc după un formular fixat și local. — Însă acest procedeu, realizează o unificare numai parțială și teoretică și nicidecum practică, deoarece teologii absolvind și ieșind în parochie ori continuă să cânte așa cum au învățat în satul lor natal, sau așa cum e obiceiul a se cânta în parochia unde e trimis și în foarte rare cazuri așa cum a învățat la teologie, deoarece sunt înrădăcinate cele locale și cântăreții nu le știu decât pe acelea. De altcum, acest lucru îl putem spune numai noi cei din dieceza de Oradea (și în parte cei din Archidieceză), unde, datorită râvnei și insistenței *Ilustrității Sale „canonicului cantor”* care este ca un vas ales unde se păstrează nealterate cântările tradiționale locale din Oradea și dieceză, — avem un manual de cânt bisericesc; dar nu pretulindenea e așa.

Răspândirea și familiarizarea acestui „cânt bisericesc” oficios s'ar putea obține prin înființarea unei „școale centrale de cantori”, un fel de *conservator central religios*, unde cantorii să fie inițiați în cele mai necesare cunoștințe muzicale, ca la necesitate să știe împiedeca și reținea în cântarea unisonă practică în satele noastre, mai ales la liturgie, devierile rusești și neplăcute; unde să se familiarizeze pe deplin cu caracteristicile muzicii orientale biseri-

cești. Însă pentru aceasta trebuie să ai un „cânt“ bine fixat, corect și aprobat.

Să dea Dumnezeu ca să-l avem cât de curând!

Mihaiu Bruchenthal,
stud. la acad. de muzică — Cluj.

Ceva în legătură cu cotidianul.

Se spune, că scoaterea unui ziar catolic în împrejurările de față ar fi o îndrăzneală prea mare, care se va sfârși într'un inevitabil eșec. Aceasta, pentru că avem nevoie de oameni, de fonduri și public cititor. Procedura nimerită ar fi redactarea unei reviste cam deodată și colo mai târziu să purcedem mai din adins la lucru.

Cu un cuvânt, preocupări și cumpăniri de tot felul, prin cari drumul entuziastelor realizări se strâmtează simțitor, schimbându-se într'o potecă nu tocmai bălătorită.

Fie ne îngăduite unele scurte considerații asupra celui din urmă motiv de întârziere: publicul cititor.

Mai recent în „Unirea“ un venerabil autor de-stăinuia o stare de lucruri nu tocmai plăcută în legătură cu publicațiile noastre de conținut religios; cum acele nu sunt învrednicite de atenția ce li se cuvine și câtă nepăsare străjuește în multe, în cele mai multe suflete, față de ele. De aici concluzia: vei scoate ziar, dar pentru cine și cu ce.

Trist, dar real: n'avem public cititor și cei ce ar fi chemați să-l formeze cât de cât în mare parte răspund invitațiilor călduroase de tot felul cu o simplă ridicare din umeri și răceala nepăsării. Vina? Ar fi ele multe de spus aci. Le aruncăm, însă, toate în cărucia vremii, a spiritului vremii și ne-am degajat de orice lămurire mai apropiată. Unică justificare: „Nu sunt vremile sub cărma omului, ci bietul om sub vreme“. Dar...

Ne-arămas, însă, posibilitatea formării publicului, ce ne lipsește. Buna intențiune și zelul neînfrânt va răzbi și roadele se vor arăta din belșug. Calea: o organizare solidă a colportajului, fie chiar în cadrele AGRU, dar mai nimerit cu totul aparte.

Aci în coloanele „Vestitorului“ se accentua trebuința înființării bibliotecilor parohiale. Deci un punct câștigat.

În „Unirea“ mai deunăzi se lăuda zălul și procedeul lineretului American întru răspândirea publicațiilor catolice. Al doilea punct.

Ei bine, noi avem lineret școlar primar, secundar și universitar. De ce nu i-am îngădui puțința de a se dedica mai din adins acestei slujbe sfinte.

La sate avem preoți catolici, pe cari nu i-ar costa multă osteneală să se țină în curent cu publicațiile catolice dela noi și să le depoziteze la dânsii acasă cele potrivite pentru parohia lor. De aici prin mica ceată organizată să le strecoare cu mult tact în familiile enoriașilor. Nu va lipsi nici cuvântul amvonului.

La școlile secundare avem de asemenea catolici. Printr'ânsii organizația colportajului e asigurată. Ei ar activa nu numai la serbările organizate, ci fie în vacanță, fie în vremea studiilor.

Intru toate, însă, mâna conducătoare, persoana pricepută nu poate lipsi.

De ce n'am avea chiar un comitet diecezan, membrii căruia să fie conducătorii micilor asociații, cari ar avea totodată datoria de a ținea anumite in-

strucțiuni speciale pentru cei înscriși? Păr. catehet dela oraș, cât și părintele dela țară n'ar face altceva, decât că ar lucra cu mult folos în slujba spre care sunt puși.

E cu neputință ca, în urma atâtor și atâtor asistențe, atmosfera nepăsării să mai dăinuească. Prețuirea cu adevărat a cărții catolice nu va întârzia. În acest scop, de ce nu s'ar organiza o zi a presei catolice, în care s'ar putea spune și face atâtea!

Iată ce ne trebuie: o sguduire mai simțită și trezirea va urma. Să se arate, însă, omul care s'o facă! Aceasta pentru diferitele publicații.

Cât privește cotidianul parcă nu socotim în deajuns justificată teama de-a nu avea abonați. Fiecare catolic cu o leacă de dare de mână se va înscrie în rândul abonaților. Nu excludem de fel trebuința unor fonduri, mai ales la început. Chestiunea pare mai dificilă numai cu privire la necesitatea de a se găsi acel ziar pe picior de egalitate cu celelalte ziare mai de seamă din capitală.

O unealtă, un lucru, când nu te servește după așteptări, îl lapezi și nimeni nu te poate învinui de nimic. Deci omul, nu banul! Banul se va găsi. Dar omul, ori oamenii?

Il avem? Prin el totul. Să se arate! Până atunci nu se va ajunge la nici un rezultat. Trăgănările nu prezintă ceva plăcut și e vremea să glăsuim tare și hotărât, iar de nu, mai potrivit: „tăcerea de aur“.

Eug. Micu.

Misiuni sacre.

1. Dela 4—12 Februarie s'au ținut sfintele Misiuni în satul *Ortelec*, din protopopiatul Zalăului. Rezultatul acestor zile de primenire sufletească se vede și din aceea, că în timpul lor s'au botezat două persoane adulte din părinți bapțiști, un mare număr de credincioși s'a înscris la societatea Inimii lui Isus și s'au cuminecat peste 1300 de credincioși. Au conlucrat la buna reușită a acestor sfinte îndeletniciri pe lângă preotul predicator, P. Ioan Gârleanu, franciscan, și preotul local, Iuliu Chereșteși, Rev. simul Domn Protopop Ghilea, P. Farcău și P. Virgil Trușăș din Zalău.

2. Dela 18—26 Februarie Misiunile sacre s'au ținut la *Tiream* din Protopopiatul Carei.

P. Misionar Diecezan a fost ajutat de Parohul local P. Gherman, de P. Sever Rîșiu din Ghenci și de P. Vereș din Hctouan, iar încheierea s'a făcut cu prezența Măriei sale A. Ghera, Vicar foraneu în Carei.

Credincioșii au participat în număr mare la toate predicile, cuminecându-se 800 de inși. E de notat că au luat parte și mulți credincioși romano-catolici, îndemnați de râvnicul lor Paroh Kulifai Mihai.

3. Dela 4—8 Martie s'au ținut Misiunile în satul *Delani*, din Protopopiatul Beiuș. Din pricina timpului ploios credincioșii n'au participat în număr așa de mare. S'au cuminecat 132 de persoane.

4. Dela 18—26 Martie satul *Chieșd*, din Protopopiatul Supurul de jos, a simțit fiarul sacru al Misiunilor.—Deși acești credincioși sunt destul de răslețiți și timpul a fost deasemenea nefavorabil, căci tocmai atunci erau zilele viforului celui mare din Martie, totuși au venit la sfânta biserică în fiecare seară și dimineața potrivit programului stabilit, ascullând aproape cu nesăț cuvântul lui Dumnezeu. S'au cuminecat 915 inșiși, s'au regulat patru familii de concubinari prin sfânta taină a cununiei. Frumoasă a fost încheierea acelor

sfinte zile prin participarea multor credincioși din satele mai apropiate și slujba impunătoare, săvârșită de Rev. simul Domn Protopop Olteanu sub cerul liber.

Au ajutat pe P. Misionar, Mon. P. Sima Valentin din Curilău, P. Neculai Gherman din Sighetul Silvaniei și P. Sima Valer, pe lângă Preotul local Avram Laurențiu.

5. Dela 8—12 Aprilie Misiunile au avut loc în satul *Sâplac*, din Protopopiatul Mărghita.

Și aci credincioșii au luat parte în număr mare cuminecându-se 468 de persoane. S'a botezat un tânăr din părinți bapliși și s'a regulat o familie concubinară.

Au dat mult ajutor la sfintele mărturisiri și la reușita Misiunilor P. Demetriu Hălmăgian administrator parohial din Ciutelec, precum și P. Gheorghe G. vriș din Popești. Au concurat încă P. Ilie Velican din Porți și P. Grigorie Balota din Șumal pe lângă Preotul local Bruchental și Rev. mul Domn Protopop Băliban.

6. Din 29 Aprilie—7 Mai s'au bucurat de roadele minunate ale sfințelor Misiuni credincioșii din *Resighea*, Protopopiatul Erului. Cu toate că era timpul lucrului la câmp, poporul a jertfit din grijile pământiești pentru a-și îngriji mai bine sufletul la lumina adevărilor veșnice. Drept aceea au urmat cu toții programul Misiunilor, luând parte și dimineața, dar mai ale seara, la ascultarea cuvântului dumnezeesc, care a produs vădit efect în inimile lor, deșteptându-lă o viață mai intensă sufletească, și împăcându-le inima cu Dumnezeu și cu de aproapele. S'au cuminecat 1284 de persoane. Ceace merită o deosebită atențiune în aceste Misiuni sacre e ziua încheierii și mai pre sus procesiunea euharistică din aceeași zi.

Duminecă, 7 Maiu, au sosit în procesiune credincioșii din Parohia Pișcolt, în frunte cu fanfara, conduși de Mult Onor. Protopop Onor. Florian Sălăgian, precum și credincioși din Parohia Sanislău, călăuziți de Onoratul Domn Aurel Pășcuț. La sfânta Liturghie, săvârșită afară, înaintea bisericii, pentru că toată marea mulțime să poată lua parte, s'a ținut discursul de încheiere de către Părintele Misionar diecezan; s'a cântat Doxologia cea mare ca mulțumită lui Dumnezeu pentru darurile, ce le-a împărțit credincioșilor, și s'a dat binecuvântarea Papală cu Indulgență pleneră. După sfânta Liturghie s'a aranjat Procesiunea euharistică. Deschideau convoiul mulțimii evlavioase mai mulți călăreți, apoi venea șirul lung al credincioșilor așezați pupă Parohii, urmau elevii de școală în mai multe coloane, după aceștia o coroană de fete, îmbrăcate în alb sau costum național, cu făclii în mâni, înconjură baldachinul, sub care era purtat de către Preotul Misionar Euharisticul Hristos. Șase preoți asistau de aproape. Pe timpul frumos, în sunet de clopote, în ecou de fanfară, cu cântece înflăcărâte, cu rugăciuni smerite, Doritul neamurilor, Isus Hristos, a fost purtat în triumf timp de 2 ore pe străzile satului Resighea, dela granițele de vest ale Țării noastre, întovărășit de peste 2500 de credincioși catolici români, împorând cu toții îndurarea aceleiaș Mântuitorului asupra lor, asupra familiilor lor, asupra satului lor, asupra neamului lor, care așteaptă închegarea inimilor tuturor dela Tisa până la Nistru, dela munți și până la mare, prin credința lui Hristos și a Bisericii lui.

Asculte prea înduratul Isus rugile poporului drept-credincios și facă să se apropie cât mai mult ceasul dorit!

În timpul procesiunii, reușită în ordine perfectă spre lauda Parohului local, Cornel Abrudan, de două ori s'a împărțit binecuvântarea Euharistică mulțimii plecate cu fruntea la pământ.

Orice suflet, care are credință vie, pentru aceste triumfuri ale lui Isus de pe altarele bisericilor noastre trebuie să se bucure nespuse de mult și să caute și el, cât îi stă în putință, prin adorațiuni, prin procesiuni euharistice bine organizate, prin conferințe etc, ca acelaș Isus să fie evidențiat, cinstit și adorat, mai ales în acest an iubilare.

Au conlucrat la buna reușită a Misiunilor pe lângă Parohul local, Cornel Abrudan, Rev. simul Domn Protopop districtual, Romul Buzila, Rev. Domn Protopop Onorar, Iosif Patachi, P. Sabo Neculai din Porțița, P. Genț Eugen din Curtuiuşeni, P. Augustin Mureșanu din Ciumești, P. Aurel Pășcuț din Sanislău, P. Ghiulăi Aurel din Sălăcea.

Aceste zile de reculegere, sufletească din timpul sfințelor Misiuni, vor rămânea pretutindenea adânc întipărite multă vreme în inimile credincioșilor. **Misionar.**

CRONICI

— **Redacționale.** Rugăm pe toți colaboratorii și corespondenții noștri, precum și toate foile și revistele de schimb, ca poșta „VESTITORULUI“ s'o adreseze de acum înainte la noua adresă a redacției: Oradea, str. A. D. Xenopol 11. Administrația rămâne ca înainte. — Redacția,

— **Vizitațiuni canonice.** Exc. Sa episcopul diecezan a început seria vizitațiunilor canonice în Bihor. Duminecă în 30 Aprilie a vizitat parohia *Haieu* unde a celebrat lit. arhierască în sobor cu mai mulți preoți. A cântat corul teologilor. — Duminecă în 7 Maiu Exc. Sa, însoțit de vicarul său Il. Sa Dr. Gh. Miculaș, prepozit capitular și de o mică suită, a vizitat parohia *Borozel* de pe frumoasa vale a Crișului Repede. În drumul său spre *Borozel*, în satele românești fără considerare la confesiune, între sunetele clopotelor bisericilor a fost viu aclamat de populația românească, iar la Aleșd, a fost întâmpinat de autoritățile bis. și civile în frunte cu primpretorul plasei *Pop Ioan*, carele prin cuvinte binesimțite urează bun sosît înaltului oaspe, carele plin de dragoste coboară în mijlocul fiilor săi sufletești, ca să-i lumineze, să-i apere și să-i înfărească împotriva profetilor mincinoși ai curentelor extreme de stângă, cari încearcă să răstoarne și pacea dela sate. — Exc. Sa, mulțumind pentru cuvintele călduroase, apelează la colaborare cu biserica împotriva curentelor primejdioase și împotriva crizei morale ce bântue ca nicicând altă dată, acțiune ce trebuie intensificată pentru consolidarea, propășirea și înflorirea scumpei noastre Români. — Dela Aleșd, În. Ierarh, condus de primpretorul plasei, își urmează drumul spre *Borozel*. În hotarul comunei îi iese într-o întâmpinare un frumos banderiu, iar lângă arcul triumfal ridicat la intrarea în comună e așteptat de întreaga populație a comunei. Corul școlarilor sub conducerea d'șoarei învățătoare cântă un „Bine ați venit“, iar notarul comunal îl felicită, urându-i bun sosît. — La biserică, În. Păstor e așteptat de un sobor de preoți în frunte cu agilul protopop *Gh. Maior*, și după ce parohul local, Mon. Pop Demetriu, își rostește cuvântarea de primire, la care răspunde episcopul, Excelența Sa e condus în biserică, începându-se Liturghia pontificală. — La evanghelie, În. Ierarh, într-o înălțătoare cuvântare îndeamnă pe credincioși la o nouă viață creștinească, care trebuie s'o înceapă în anul sfânt ce-l ținem în amintirea a 18 veacuri dela răscumpărarea neamului omenesc. — Axionul și Priceasna o cântă cu precisitate și glas melodios primpretorele plasei Ioan Pop. — După

Sf. Liturghie e vizitația canonică, iar după masa intimă dela parohie, Exc. Sa se întoarce la Reședința sa, vizitând în treacă parohiile *Topa de Criș și Aușeu*, iar în Aleșd oprește să vadă pe Dl. primpretor și pe Dl. Dr. Ioan Moldovan notar public, curatorul bisericii unite din localitate. **Păr. M. Sălăgian.**

— **Dela asociația corală „Unirea“.** În rândurile credincioșilor noștri din localitate, a pornit o frumoasă mișcare de sprijinire a societății corale »Unirea«. S'a preconizat reorganizarea societății pe baze mai potrivite vremilor de azi, menite să îmbrățișeze toate problemele ce se pun în legătură cu arta muzicii și cu o manifestare cât mai întinsă în această direcție. În vederea acestei ființe, Duminecă în 8 Mai a. c. s'a ținut adunarea generală a societății, alegându-se următorul comitet: președinți de onoare: D-nii Dr. Victor Bolchiș și Dr. Gelu Egri; președinte Rev. Domn. Canonic Augustin Maghiar; vicepreședinți: D-nii Dr. Savu Marta și Dr. Victor Boeriu, secretar general D-l prof. Petre Dejeu, secretar D-l Vasile Bolca, controlori D-sra Elenuța Santău, D-l Dr. Gavrilă Stan și D-l Alexandru Grozescu; administrator D-l Vasile Bondrea; casier D-l Vasile Văleanu, arhivar-bibliotecar Rev. Domn. Dr. Coriolan Tămăian. Membri în comitet: D-nii Dr. Mureșan Dem., Marian Dumitru, Ștefan Mărcuș, Vasile Câmpian, N. Longin, Ioan Lupuțiu, Ioan Ciortin, Dr. Ioan Voștinar, Salustiu Turdean și D-l inginer N. Corodi. — Urâm noului comitet muncă rodnică, pentru această asociație atât de necesară pentru Oradea și pentru biserica noastră.

— **Prima sf. cuminecare** a elevilor dela școlile primare din Oradea va avea loc Duminecă în 21 crt., când Exc. Sa episcopul diecezan va celebra sf. Liturghie la orele 8 dim. în catedrală. D. m. la orele 3 1/2 vor face oră de adorațiune toți elevii și elevele dela toate școlile din Oradea, după care va avea loc o procesiune euharistică. E de laudat zelul și generozitatea doamnelor din Reuniunea Mariană cari s'au angajat fiecare a îmbrăca o fetiță ori un băiat sărac cu prilejul primei sfinte împărtășiri; nu se poate un cadou mai frumos.

— † **Baciu Augustin Vlad**, creștinul râvnic, maestrul conștiincios, care sub trei episcopi, aproape 4 decenii, a slujit biserica sa ca și curator, a fost așezat spre veșnică odihnă, Duminecă în 7 crt. Prohodul l-a săvârșit însuși Ex. Sa episcopul diecezan, iar vrednica parentare i-a ținut-o Păr. Ion Gârleanu. Odihnească în pace!

— **Diplome și medalii mariane** noi se găsesc la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur, împreună cu 15 Lei. La comenzi mai mari se dă rabat.

— **Adunarea generală anuală a Agrului dela catedrală** se va ține Duminecă în 21 crt. d. m. la orele 5 1/2 în Sala Cercului Catolic. Program bogat și variat cu concursul Astrului, al școlii normale și al celor de aplicație.

— **Iconițele Sfântului Rozar**, în culori, pentru Societății Mariane și ale Sfântului Rozar, cu cari se face schimbarea Misterelor, se găsesc la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur, cu 20 Lei seria de 15 iconițe.

— **Cel mai frumos cadou religios** e cartea de rugăciuni *Mângâierea creștinului* de rep. Ion Geț, legată în piele lux, cu cutie și bordură aurită. 180 Lei.

— **Aviz către Preaon. preoți!** Preaon. preoți, cari au comandat imprimate diecezane etc. dela Societatea Sf. Ioan Gură de Aur, se încunoștințează, că li s'au făcut reținerile cuvenite, iar notele li se vor trimite ocazional de către Societate. La fel și jumătate abonament la „Vestitorul“.

BIBLIOGRAFIE

— **Ștefan Mărcuș: Din trecutul Sătmarului.** Baia-Mare, 1932, 76 p. — Într'un mănunchiu de 76 pagini, autorul ne revelează, în fuga condeiului, fapte și amintiri din Județul Sătmar. Cefind cartea autorului, cu drept cuvânt putem spune, că acest județ a împopulat cu personalități marcante galeria marilor bărbați din trecutul nostru românesc. A fost un gând bun și vrednic de toată lauda intenția autorului de a scoate la lumina publicității lucruri cari meritau și trebuiau relevate. Material bogat și bine documentat face, ca această lucrare să fie citită cu mult interes, îndeosebi, partea contemporană, merită atențiunea celor care Evocările din trecut te înduioșează. Viitorii monografi ai Județului Sătmar, nu se vor putea lipsi de contribuția prețioasă a acestui fiu distins al Sătmarului, care este autorul.

— **Anuarul reuniunii femeilor române din Beiuș și Jur X—XI—XII 24 Iunie 1928 — 17 Mai 1931.** Beiuș, 1932, 71 p. Anuarul reuniunii femeilor române din Beiuș, face dovadă eclatantă, că această reuniune își înțelege rostul și menirea, dovadă — activitatea asiduă și bogată a prezidentei D-na Angela Selăgian — Butean și a valoroaselor membre. Multe reuniuni pot învăța fel de activitate dela această harnică reuniune.

— **„Astru“.** Nr. 1. Februarie 1933, Oradea, prețul unui număr 10 Lei. Revistă național-creștină, apare lunar sub auspiciile Asociației Studenților Români Uniți (A. St. R. U.) dela Facultatea de Drept din Oradea. — Cuprinde articole numeroase și variate, semnate de Dr. Aloisie L. Tăutu, L. B. Codreanu, Salustiu I. Turdeanu, Ion Bătrâna-Voivoden, Ioan Sabo, Lucian I. Turdeanu, Vasile D. Secară, Valer Pop, Ion Țărângă. Cuprinsul bogat și variat al acestui număr ne este chezeșie că această revistă se va bucura de multă simpatie în rândurile celor care o citesc.

— **Nicolae Nistor: Spiru Haret, 1851—1912.** Turda, 1932 p. — Această broșură ne prezintă o conferință ținută cu ocazia congresului Asociației Învățătorilor din Jud. Turda din 18 Dec. 1932, despre titanul învățământului românesc. Spiru Haret, f. ministru al școlilor. Spiru Haret a fost regeneratorul învățământului din România Veche, și această broșură este un primos în amintirea celor 20 ani trecuți dela moartea lui. Editată pe cheltuiala Asoc. Învățătorilor din Jud. Turda. Datele bogate biografice fac interesată această lucrare. S'în notă cu timpurile de acum, autorul, n'a uitat să releveze lupta ce a purtat acest mare maestru al învățământului românesc, în contra așa zisilor „autori de manuale școlare“. Recomandăm cu toată căldura această valoroasă broșură.

— **Jules Petrușca: Les Sociétés civiles en droit comparé,** Paris, 1931, 344 pag. Lucrare de doctorat al tinerului doctor în drept al Universității din Paris, care merită să fie remarcată atât prin studiul aprofundat, deș de autor, cât și prin materialul bogat documentar. Autorul a avut un subiect foarte dificil și mult discutat în lumea dreptului și credem că prin acest studiu autorul a adus o valoroasă contribuție asupra acestui subiect la lumina dreptului comparat.

— **Rugăciunea Sfântului Rozar**, cu instrucțiuni și meditații asupra mistereor, de P. Emil Bran, 32^a—120 pag. Lei 20. Păr. protopop și paroh l al catedralei a scos o frumoasă și instructivă broșură despre Sf. Rozar cu aprobarea Ordinariatului. Cărlică legată în pânză costă 20 Lei. Se comandă la autor. Oradea, str. D. Cantemir 4.

— **Luna Maiu**, de P. D. Simeon Chiș, P. spiritual al Seminarului din Cluj a scos în ediția a II-a bogata sa cărțică închinată Maicii Domnului. Această ediție e cu mult mai dezvoltată, adăugând autorul și instrucțiuni cu privire la organizarea Reuniunilor Mariane. Costă 10 Lei la autor (Cluj, Sem. gr. cat.) sau „Presa Bună“ Iași.